

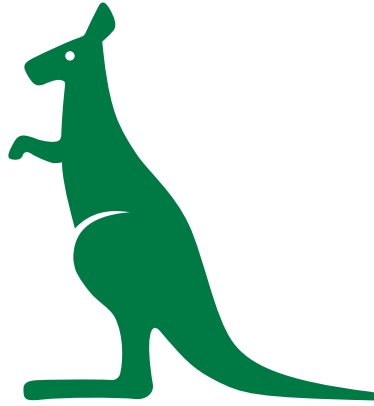
MILOSLAV JENŠÍK

BOHEMKA JE A BUDE

KNIHA PRVNÍ (1905 – 1973)

- BOHEMIANS -

MILOSLAV JENŠÍK

BOHEMKA JE A BUDE

KNIHA PRVNÍ (1905–1973)

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Kniha vyšla i díky podpoře těchto sponzorů:

Zdeněk Pobuda

Karel Řezníček

Tomáš Skácel

Copyright © Miloslav Jenšík, Karel Řezníček, 2019, 2023, 2025

Photos © Archiv autorů, archiv Bohemians Praha 1905,
2019, 2023, 2025

Cover © Lukáš Tuma, 2019, 2023, 2025

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2019, 2023, 2025

ISBN 978-80-278-0260-9 (print)

ISBN 978-80-278-1616-3 (elektronická kniha ve formátu pdf)

Poděkování

patří nejen sponzorům uvedeným na vedlejší straně, kteří finančně podpořili druhé vydání této knihy, ale i nadále také týmu fanoušků v čele s Karlem Řezníčkem, kteří se podíleli na přípravě této publikace pro její první vydání. Za spolupráci při dohledávání dílčích podkladů, archiválií a kontaktů jakož i za pomoc se zpracováním části obrazového a ilustračního doprovodu knihy náleží díky také Tomáši Skácelovi, Vladislavu Tolarovi, Janu Vosátkovi, Radku Víchovi a Karlu Vaníčkovi.

Nakladatel dále děkuje Karlu Řezníčkovi, Tomáši Skácelovi, Romanu Jaškovi, Eugenu Scheinherrovi, Janu Vosátkovi a dalším za pomoc při doplňování nově zjištěných dat a údajů pro toto druhé vydání.

EDIČNÍ POZNÁMKA

NEŽ SE ZAČTETE

Vlně nesmyslných reorganizací všeho života naší země v totalitní éře a s ní spojeného několikerého hromadného přejmenování fotbalových klubů neunikli ani Bohemians. Postupně byli nuceni hrát pod hlavičkou Železničáři, ČKD Stalingrad, Spartak Stalingrad, ČKD Praha – stejně jako se třeba Sparta načas nedobrovolně stala Bratrstvím a posléze Spartakem Sokolovo a Slavia Dynamem...

Co tam, to tam. Jenže jak se má fanoušek, který ony časy nepamatuje, vyznat ve zmatcích dávno ztracených let? Abychom zachovali nutnou historickou kontinuitu a současně zaznamenali všechny kotrmelce z kloubů vymknuté doby, uvádíme někdejší naštěstí dočasné názvy klubů v tabulkách zelených dokumentárních stránek, ale v jejich výčtech výsledků a samozřejmě ve vlastním textu knihy užíváme jména, která si hráči ani fanoušci nedali nikdy vzít.

Kde se nám nepodařilo křestní jméno některého vršovického fotbalisty ověřit nejméně ze dvou různých zdrojů, nahrazujeme jej třemi tečkami; kde nedokážeme spolehlivě identifikovat tu či onu tvář na skupinovém snímku, dáváme přednost otazníku. Pokud nám některý z čtenářů bude moci doplnit chybějící informaci, předem za ni děkujeme.

Pod snímky reprezentačních výběrů zvýrazňujeme jména borců z obou Ďolíčků velkými písmeny. Ta užíváme také u některých fotografií zelenobílých týmů, když chceme na dotyčného zvláště upozornit.

A nakonec, i když v neposlední řadě: s velkým začátečním písmenem v celé knize zásadně píšeme o Klokanech. Pravda, je to v rozporu s pravidly českého pravopisu. Ale kniha o Bohemce snad pro jednu smí naslouchat hlasu srdce jejích fanoušků...

OBSAH

BOHEMKA NA CELÝ ŽIVOT (Antonín Panenka)	11	INTERMEZZO O PAMÁTNÉ PLAVBĚ DO ZEMĚ PROTINOŽCŮ	146
ÚVODNÍ SLOVO AUTORA MILOSLAVA JENŠÍKA	13	KAPITOLA 4: 1927–1935 • PO LETECH ZA VODOU PÁD DO PROPADLIŠTĚ	160
PROLOG (Karel Řezníček)	16	1927/28 • Magická moc	
KAPITOLA 1: 1906–1918 • OD ZROZENÍ FOTBALOVÉHO KLUBU PO DOBYTÍ PRVOTŘÍDNOSTI (Karel Řezníček)	26	dobře zvoleného jména	162
1906–1909 • Ostrý start AFK do života	28	Utkání, góly, body	166
Utkání, góly, body	41	1928/29 • Loučení s župní ligou	168
1909–1914 • Pomalá a dlouhá cesta	42	Utkání, góly, body	174
Utkání, góly, body	57	1929/30 • Čtvrtá příčka pod penzí?	176
1914–1918 • Když mluví zbraně, jsou múzy kuš	58	Utkání, góly, body	179
Utkání, góly, body	72	1930/31 • Třetí vrchol trianglu	181
Zelenobílý zápisník 1906–1918	74	Utkání, góly, body	186
KAPITOLA 2: 1919–1924 • O BODY V MISTROVSTVÍ STŘEDOČESKÉ ŽUPY	84	1931/32 • Bronzová obhajoba	
1919 • Nečekané klopýtnutí	86	a nádavkem krásný stadion!	188
o vinohradský Meteor	90	Utkání, góly, body	195
Utkání, góly, body	91	1932/33 • Po zbabraném podzimu	
1920 • Druzí za „Železnou Spartou“!	96	jaro s Kocsisem	197
Utkání, góly, body	97	Utkání, góly, body	203
1921 • Všechno je jednou poprvé	102	1933/34 • O bod méně, o příčku výš	205
Utkání, góly, body	103	Utkání, góly, body	209
1922 • Skvělá satisfakce za Antverpy	107	1934/35 • V jubilejním roce	
Utkání, góly, body	108	pád do propadliště!	211
1923 • Ztráty do nekonečna?	112	Utkání, góly, body	217
Utkání, góly, body	113	Zelenobílý zápisník 1927–1935	219
1924 • Soutěž, jež zničila sebe samu	117	KAPITOLA 5: 1935–1940 • KRUŠNÉ ČASY V DIVIZNÍM VYHNANSTVÍ	224
Zelenobílý zápisník 1919–1924	118	1935/36 • Jak chutná divizní chlebiček	226
KAPITOLA 3: 1925–1927 • NADARMO SE NEŘÍKÁ, ŽE KAŽDÝ ZAČÁTEK JE TĚŽKÝ	122	Utkání, góly, body	230
1925 • Zpackaná a nedohraná liga	124	1936/37 • Chmurné předznamenání	
Utkání, góly, body	130	a promarněný rok	231
1925/26 • Parta z Ďolíčku	132	Utkání, góly, body	234
znovu korunovala mistra	137	1937/38 • První ztroskotání	
Utkání, góly, body	139	na úskalích kvalifikace	235
1927 • Třetí ročník na třetí pokus	143	Utkání, góly, body	238
Utkání, góly, body	144	1938/39 • Nevyšel ani čtvrtý pokus!	240
Zelenobílý zápisník 1925–1927		Utkání, góly, body	243
		1939/40 • Návrat po pěti letech!	245
		Utkání, góly, body	248
		Zelenobílý zápisník 1935–1940	250
		KAPITOLA 6: 1940–1945 • LIGA V PROTEKTORÁTNÍ KLECI	252
		1940/41 • Karešova palebná příprava	
		ke zteči předních pozic	254
		Utkání, góly, body	258
		1941/42 • Podzimní posvícení, jarní trápení,	
		letní radost z pohárů	261
		Utkání, góly, body	268

1942/43 • Až na ten hrůzný závěr!	271	Utkání, góly, body	432
Utkání, góly, body	276	1959/60 • Poprvé před oběma „S“!	435
1943/44 • K Botiči se vkrádala plíživá stagnace	278	Utkání, góly, body	441
Utkání, góly, body	286	1960/61 • Podruhé přes rovník	444
1944/45 • Lavina gólů v „Ersatzlize“	289	Utkání, góly, body	449
Utkání, góly, body	293	1961/62 • Na podzim druží, ve finiši až čtvrtí	452
Zelenobílý zápisník 1940–1945	294	Utkání, góly, body	458
KAPITOLA 7: 1945–1950 • NA VLNĚ		1962/63 Podruhé před oběma „S“, ale	461
UDRŽITELNÉHO (?) VZESTUPU	298	Utkání, góly, body	467
1945/46 • Pozor na cestovní horečku!	300	1963/64 • Záchrana s odřenýma ušima	470
Utkání, góly, body	307	Utkání, góly, body	477
1946/47 • Podzimní skomírání,		1964/65 • Až se ucho utrhl	480
jarní znovuzrození	309	Utkání, góly, body	486
Utkání, góly, body	315	Zelenobílý zápisník 1958–1965	489
1947/48 • Když se bohatým bere a chudým dává		INTERMEZZO O PŘENOSU MAGIE	
aneb Kterak promarnit šanci	318	Z ĎOLÍČKU DO ĎOLÍČKU	494
Utkání, góly, body	327	KAPITOLA 10: 1965–1973 • NAHORU, DOLŮ,	
Podzim 1948 • Liga skončila, zapomeňte!	330	NAHORU, DOLŮ, NAHORU	504
Utkání, góly, body	334	1965/66 • Za rok se vrátím, vrátím se zas!	506
1949 • Pěkné vysvědčení –		Utkání, góly, body	512
ale co ty dvě kaňky?	336	1966/67 • Na podzim dobře,	
Utkání, góly, body	342	na jaře jen dostatečně	514
1950 • Dvacet minut od mistrovských vavříků	345	Utkání, góly, body	519
Utkání, góly, body	352	1967/68 • Reflektory svítily na cestu do tmy	522
Zelenobílý zápisník 1945–1950	355	Utkání, góly, body	530
INTERMEZZO O ELIXÍRU FOTBALOVÉHO		1968/69 • Že by stačilo potěžkat si	
MLÁDÍ V PROUDECH DOBY	358	Zlatou Niké?	533
KAPITOLA 8: 1951–1958 • SEDM LET TRÁPENÍ		Utkání, góly, body	539
A HLEDÁNÍ CESTY	368	1969/70 • Když chybí tajemné	
1951 • Fotbal opravdu nemá logiku	370	kouzlo Ďolíčku	541
Utkání, góly, body	376	Utkání, góly, body	547
1952 • Pražské zrcadlení v „tramvajové lize“	379	1970/71 • Úzké hrdlo celostátní II. ligy	551
Utkání, góly, body	386	Utkání, góly, body	556
1953 • Husarský kousek		1971/72 • Jak se o postup hrát nedá	558
v „Mission Impossible“	388	Utkání, góly, body	562
Utkání, góly, body	392	1972/73 • Na třetí pokus návrat mezi elitu	564
1954 • Místo nahoře, ale jen na skok	393	Utkání, góly, body	569
Utkání, góly, body	398	Zelenobílý zápisník 1965–1973	571
1955 • Osudných šestnáct setin gólu	401	DRESY BOHEMKY	578
Utkání, góly, body	405	BOHEMKA JE A BUDE – KNIHA DRUHÁ	580
1956 • Oddechový čas – nebo jarní únava?	407	V KNIZE DRUHÉ NAJDETE	582
Utkání, góly, body	410	O AUTORECH KNIHY	584
1957/58 • Třiatřicet schodů do nebe	412		
Utkání, góly, body	417		
Zelenobílý zápisník 1951–1958	419		
KAPITOLA 9: 1958–1965 • TŘETÍ NÁVRAT –			
TENTOKRÁT NA SEDM LET	424		
1958/59 • Úspěšný návrat:			
hned napoprvé devátí!	426		

BOHEMKA NA CELÝ ŽIVOT

Fotbalový míč mně učaroval již jako malému chlapci, kdy jsem hrál na různých plátcích, hřišťátkách, v parcích. Táta, který se na mě chodil dívat, viděl, že mám talent, a chtěl, abych to zkusil v nějakém klubu.

První naše cesta vedla do Edenu, tam mě vyzkoušeli, řekli, že jsem šikovný, ale také, že jsem tělesně slabý a malý, a abychom přišli za rok, až zesílím. Táta nebyl spokojený, tak jsme jeli na Duklu, ale výsledek byl naprosto stejný. Třetí pokus byl

na Bohemce a trenér Holeček (otec hokejového brankáře) mi hodil míč a řekl: „Kopni levou, pravou, udělej kličku.“ Byl spokojený a řekl, abych druhý den přinesl fotografii a vysvědčení ze školy. To byla středa a ve čtvrtek mě již zaregistrovali, a tím se ze mě stal Klokán.

V sobotu jsem už nastoupil ke svému prvnímu zápasu, bylo to 29. září 1958 a vyhráli jsme nad Teslou Žižkov 3:1. Dokonce se mi podařilo vstřelit i nevstřelit první gól, jak se to vezme. Před brankou jsem napřáhl ke střele, ale větší spoluhráč byl rychlejší, a tak kopl do mé nohy, moje noha do míče a ten skončil v síti.

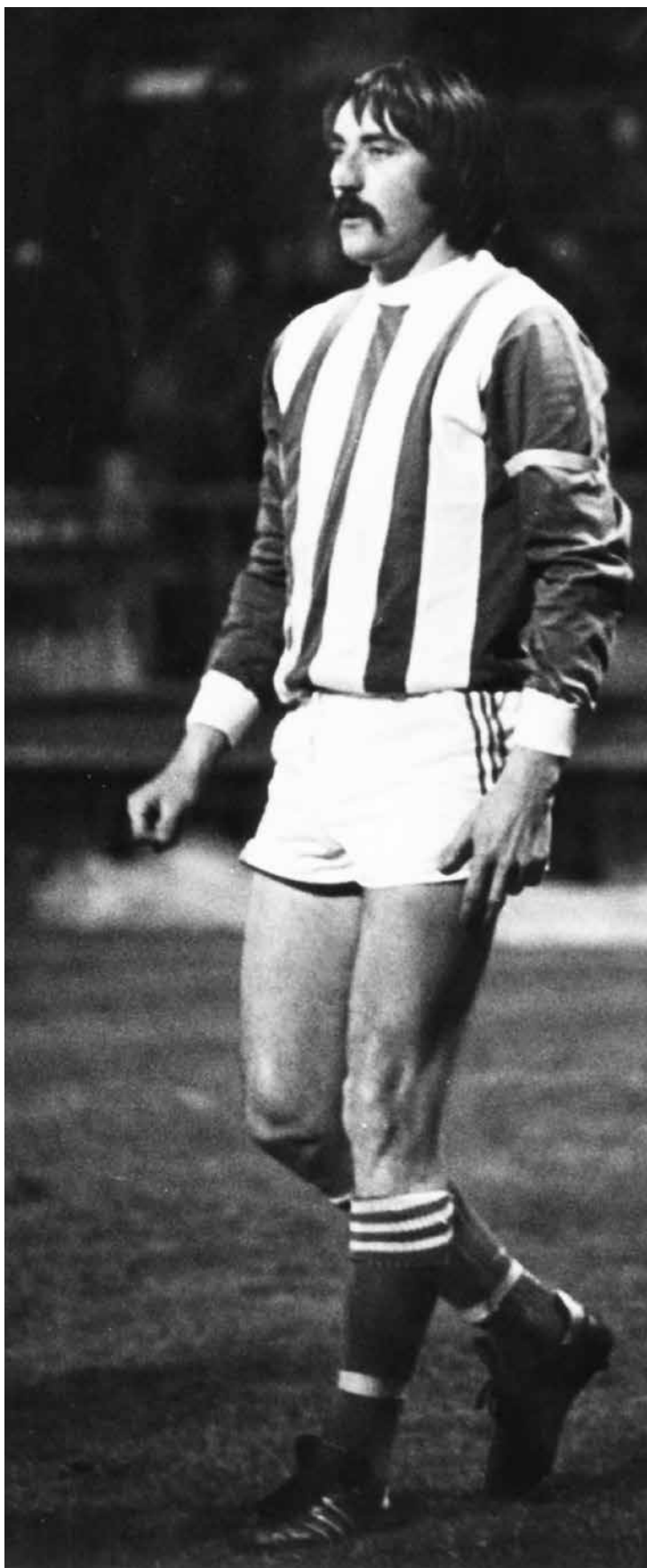
Nakonec jsem hrál v Bohemce 32 let a poté jsem poprvé v kariéře přestoupil do Rakouska do mužstva Rapid Vídeň, byl jsem spokojený a připadal jsem si jako na Bohemce, Rapid je totiž také zeleno-bílý.

V roce 1976 jsem získal titul mistra Evropy, v roce 1980 jsem se stal československým Fotbalistou roku a v Mistrovství Evropy jsme zároveň získali bronzovou medaili za třetí místo. Moje poslední rozlučkové utkání na Bohemce, které se hrálo 12. května 1981, jsem odehrál první poločas za Bohemku a druhý poločas v dresu Rapidu Vídeň. Utkání skončilo výsledkem 3:3 a já jsem vstřelil poslední gól za Bohemku a zároveň první gól za Rapid Vídeň. Bylo to nádherné loučení, fanoušci a diváci mě v Ďolíčku zahrnuli obrovskými ovacemi a sešlo se jich snad nejvíce v historii Bohemky. Byl jsem z toho pořádně naměkko a mám na to stále nádhernou vzpomínku.

V roce 1985 jsem hrál poslední utkání za Rapid Vídeň ve finále PVP v Rotterdamu proti Evertonu. Dále jsem ještě několik let – až do roku 1994 – působil v nižších soutěžích v Rakousku. Pak jsem se vrátil mezi Klokany, kde jsem působil v různých funkcích, například jako asistent trenéra, trenér brankářů nebo jiné funkcionářské práci.

Jsem moc rád, že se moje (naše) Bohemka může pyšnit velkou a krásnou kronikou své historie a tradice, jejíž první knihu jste právě otevřeli. Věřte, že si ji vrchovatě zaslouží. Tak ať se vám líbí.

Antonín Panenka
čestný prezident Bohemians Praha 1905

ÚVODNÍ SLOVO

AUTORA MILOSLAVA JENŠÍKA

Bohemce jsem zprvu nikterak nefandil. Pět slůvek – ale jakou mohou způsobit paseku! Když jsem je vyslovil před ředitelem nakladatelství, které se ujalo vydání této klubové kroniky, a dodal, že právě onou větíčkou ji za sebe chci otevřít, v první chvíli jsem se polekal, že vyletí z kůže. Zdeněk Pobuda je totiž fan-
da Klokana od malička. Neochvějně věrný, zarpu-
tilý, nesmlouvavý – jedním slovem skalní! A čemu
se tu divit u vršovického rodáka křtěného Botičem?
To přece je pro zelenobílou víru podmínka naprosto
postačující (i když už jsem se mnohokrát přesvědčil,
že vůbec ne nutná).

Nakladatelův výbuch rozhořčení nad mým rou-
hačstvím, jinak to pod svým zorným úhlem prostě
vidět nemohl, lze vysvětlit také tím, že mi v té chvíli
nedovolil vyslovit i druhou a další zamýšlené věty.
Proto je uvedu na tomto místě: Přestože jsem tedy
Bohemce zkraje věru nefandil, od narození jsem
to měl k zelenobílému klubu s klokanelem ve znaku
a k jeho stadionu jen o maličko dál než Vršovičáci.
Mé rodné hnízdo bylo v sousedních Nuslích, neda-
leko železniční trati, přirozené hranice mezi tehdejší
Prahou XIII, Vršoviciemi a Prahou XIV, kde jsem žil
až do svých čtyř let. Už v té době jsem kamarádil
se stejně mladým obyvatelem mého i jeho rodného
domu Vládou Kosem, jehož jméno se na stránky
této knihy ještě nejednou vrátí. I poté, co jsem se
později přestěhoval na druhý břeh Vltavy, byl jsem
u svého strejdy a kmotra v Nuslích pečený vařený.

Právě Vláda mě v šestačtyřicátém, sedmačtyřicá-
tém roce minulého století postupně seznámil s řa-
dou hřišť onoho na fotbalisty tehdy tak úrodného
jihovýchodního koutu Prahy. Nejprve mi ukázal
cestu na Bělku, kde zhruba v místech dnešního
Kongresového centra býval doma SK Nusle. Potom
na Zelenou lišku, která patřila dalšímu klubu té
čtvrti, Nuselskému SK – rovněž exligovému. A na
Viktorii Nusle na Kavčích horách.

Teprve potom mne začal vodit do Vršovic.
Na Union, v těch časech hned za vozatajskými

kasárnami, na Lva XIII (pozdější Lokomotivu) co
by kamenem dohodil od Danneráku, jak se tehdy
všeobecně říkalo stadionu u Botiče... Kdo však teď
čeká, kdy jsem pod Vláďovým odborným vedením
konečně dorazil i na Bohemku, nedočká se. Jak se
mohlo stát, že právě tam jsme tenkrát ještě spolu
nedoputovali? Nejednou jsme si to slibovali, leč po-
každé z toho nějak sešlo. Přitom mi často napořád
nadšeně vyprávěl o bohatýrských činech tehdejších
Klokana v čele s nesmírně populárním „Buňou“ Ve-
dralem a mladičkým, ale už po čertech zralým Jiřím
Peškem. „Za Bohemku budu jednou kopat,“ říkával
Vláda. Jak známo, později opravdu kopal. A jak!
Vedra ani Peška už v zelenobílém dresu nezastihl,
leč vedle dalších hvězd, jejichž bravurní kousky mi
líčil – Václava Jíry, Jiřího Žďárského nebo třeba La-
dislava Müllera –, si ještě nejednou zahrál.

Ale málo platné, cestu na Bohemku jsem si mu-
sel vyšlapat sám. Paradoxně mne tam přivedla klu-
kovská láska k jinému pražskému klubu, žižkovské
Viktorce – láska mému tehdejšímu smíchovskému
okolí naprosto nepochopitelná. Na Žižkově jsem
nikdy nebydlel, a co víc: až do vzniku mé náklon-
nosti k červeným a bílým pruhům jsem tam nikdy
ani minutu nepobyl! Však to také ze Smíchova bylo
dost z ruky. Dokonce jsem zkraje neměl ani tuše-
ní, které tam jedou tramvaje. Mé náhlé vzplanutí
způsobila spála, která se za mých klukovských let
musela týdnů poctivě vyležet. Už jsem nevěděl, co
v posteli číst, když mi táta podstrčil knížky, které
jsem do té doby v rodinné knihovně nějak přehlé-
dl. První byla od věhlasného sportovního redaktora
a fotbalového funkcionáře Ferdinanda Scheinos-
ta a jmenovala se *Slavné postavy naší kopané*. A ta
druhá? Karel Poláček, *Muži v ofsajdu*! Obě knihy
se slavnými viktoriánskými fotbalovými jmény jen
hemžily. Než jsem se nadál, byl jsem lapen. Dost
jsem si pak s tou nešťastnou láskou vytrpěl. Nejlepší
klub mého tehdejšího bydliště, SK Smíchov, hrával
v té době jen I. A třídu. Pravda, v těch časech to byl

Autor na tribuně v Ďolíčku

po lize a divizi třetí soutěžní stupeň, nicméně každý kluk z té čtvrti byl kromě své lokální sympatie pro místní SK nebo Čechii ještě – a především – buď spartan, nebo slávista. Tedy každý, až na mne...

Viktorka si v ligovém ročníku 1946/47 vedla pod psa a už od podzimu zrála k sestupu. Ve čtvrtém jarním kole hostila Jednotu Košice, onoho času obávanou štiku soutěže, a vypůjčila si k tomu Ďolíček. Hrál se na Zelený čtvrtek a diváci žasli, jak Žižkovští zčistajasna s favorizovaným soupeřem zamestali až k výhře 3:1. Natěšen hrou i výsledkem jsem se hned v následujícím kole znovu hnal do Vršovic, kam tentokrát Viktorka zamířila jako host. Se vši rozhodností svých ještě ne jedenácti let jsem si byl jist, že to nandá i Klokánům. Běda, byla tam tenkrát bita ponižujícím skóre 0:9! Také k tomu mači se spolu v příslušné kapitole vrátíme...

Uznejte: mohl mít zklamany, zdrcený kluk ty zelenobílé krutásky rád? Začal jsem docházet na stadion u Botiče docela často. Kajícně doznávám, že zprvu motivován palčivou žízni po tom, aby to konečně Bohemce někdo jaksepatří vykreslil. Ale nějak na to ne a ne dojít. Ještě téhož roku jsem tam viděl na kolenou obě „S“. A tak to šlo dál. Má prvotní pomstychtivost se postupně měnila v respekt k domácímu týmu a ten přerůstal v obdiv a sympatii.

Mé divácké zážitky byly ještě umocněny prostředím, ve kterém si fanoušci mohli užít ligová klání jako nikde jinde v Praze. Žádná atletická dráha (ještě dlouho potom byly i na Spartě nebo na Slavii), žádný klopený cyklistický ovál, jaký v té době vroubil strašnické hřiště Viktorky – jen fotbalové kolbiště a krok dva za brankovými nebo pomezními čarami bariéra. Blahovolní dospělí diváci pouštěli kluky, aby se protlačili až k ní. Dění na tenkrát ještě nejčernější škváře v Praze bylo odtamtud jako na dlani. Nejraději jsem chodil za branku u tramvaje nebo poblíž ní pod tehdejší přístřešek nad místy k stání naproti hlavní tribuně, tak někam na úroveň penaltového puntíku nebo malého vápna. To byly mé vršovické divácké parkety. Odtamtud jsem si vychutnával galapředstavení, která tak často dávala Bohemka.

Ale to mi vysvětlete, proč jsem tam později chodil třeba i na druhou ligu? Ani tehdy jsem se nestal fanouškem Bohemky v plném smyslu toho slova, ale ode dne, kdy jsem poprvé navštívil Dannerův stadion, mě to místo stále víc přitahovalo a dodnes přitahuje tajemnou magií svého genia loci. A samozřejmě i chytrým a pohledným fotbalem, který se tam po většinu toho času dal vidět.

Byl jsem u toho, když se tam v jedenapadesátém roce minulého století začalo hrát na trávě. Ovšemže

jsem tam viděl první druholigový zápas mého kamaráda. A když později přišly velké dny Antonína Panenky, Karola Dobiaše, Přemysla Bičovského, Zdeňka Prokeše, Pavla Chaloupky a dalších bohatýrů od Botiče, to už jsem tam dávno byl jako doma a zelenobílé dresy mě stále víc a víc braly za srdce.

A dnes? Dávno jsem dospěl ke skálopevnému přesvědčení, že nikdo, kdo má fotbal (a jmenovitě ten český) opravdu rád, nemůže – bez ohledu na jakékoli jiné vyznání víry – mít nerad Bohemku, jeden z nejcennějších klenotů našeho národního fotbalového pokladu. Klub s bohatou a slavnou historií a s nejlepšími fanoušky, jaké jsem kdy poznal. Právě díky nim už zelenobílí přežili tolik všemožného protivenství!

Mám nejvyšší čas se k něčemu přiznat: nějak mi za tu dlouhou dobu zezelenalo srdce. Nějak hodně! Když se na konci ligového jara roku 2019 Bohemka zachraňovala ne za pět minut, ale za pár vteřin dvanáct, bušilo mi hodně divoce. I když se to pro objektivního pozorovatele věru nehodí, strašně jsem se o ni bál. Nicméně jsem jí stále věřil a Zdeněk Pobuda mi může dosvědčit, že věřit jsem nepřestal ani před zdánlivou „mission impossible“ v Karvině. A když pak v poslední minutě posledního kola ligové nadstavby vstřelil kapitán Josef Jindřisek do branky Opavanů zlatý gól záchrany, radoval jsem se stejně jako celé mé okolí. No, radoval... Řval jsem jako pominutý.

Za všechny pěkné zážitky, které si po celý život odnáším z kouzelného stadionu u Botiče, se umím odvděčit jediným způsobem. Proto jsem nezaváhal ani okamžik, když mne na samém sklonku roku 2005 můj zesnulý přítel Jiří Steinbroch, tehdejší ředitel klubu, oslovil výzvou, zda bych připravil jubilejní almanach, který jsme pak v triumvirátu se

Zdeňkem Pobudou nazvali *Zelenobílé století*. Termín byl vskutku šibeniční, ve třech jsme pracovali doslova a do písmene ve dne v noci, ale nakonec jsme to zvládli. Jenže už když jsem dopisoval poslední řádky textu, cítil jsem, že v lichvářsky vymezeném čase a na skromném prostoru almanachu se mi nepodařilo, nemohlo podařit, vypovědět o zelenobílých a jejich předlouhé cestě – vroubené tu vavříny a tu zase trnín – ani zdaleka všechno. Ten příběh vydá na objemnou knihu. A tak jsem se do ní po letech pustil.

Proti původně plánovanému termínu vydání postihlo práci na rukopisu veliké zpoždění, když roku 2015 zemřel můj mladší syn. Žili jsme, celá rodina, už po řadu let s vědomím nebezpečí, kterému ho vystavilo vleklé těžké onemocnění. Ale kdo by do poslední chvíle nedoufal v zázrak? Nepřišel... Dlouhý čas jsem nebyl schopen pokračovat v práci. Upřímně se omlouvám všem, kterým jsme knihu o jejich milovaném klubu s klokanem v erbu slíbili a oni ji po celou tu dobu netrpělivě vyhlíželi. Snad jim to zdržení alespoň do jisté míry vynahradí šířka i hloubka záběru, které i vlivem nevyhnutelného prodlení rukopis postupně nabral. Posléze nezbylo, než jej rozdělit do dvou knih...

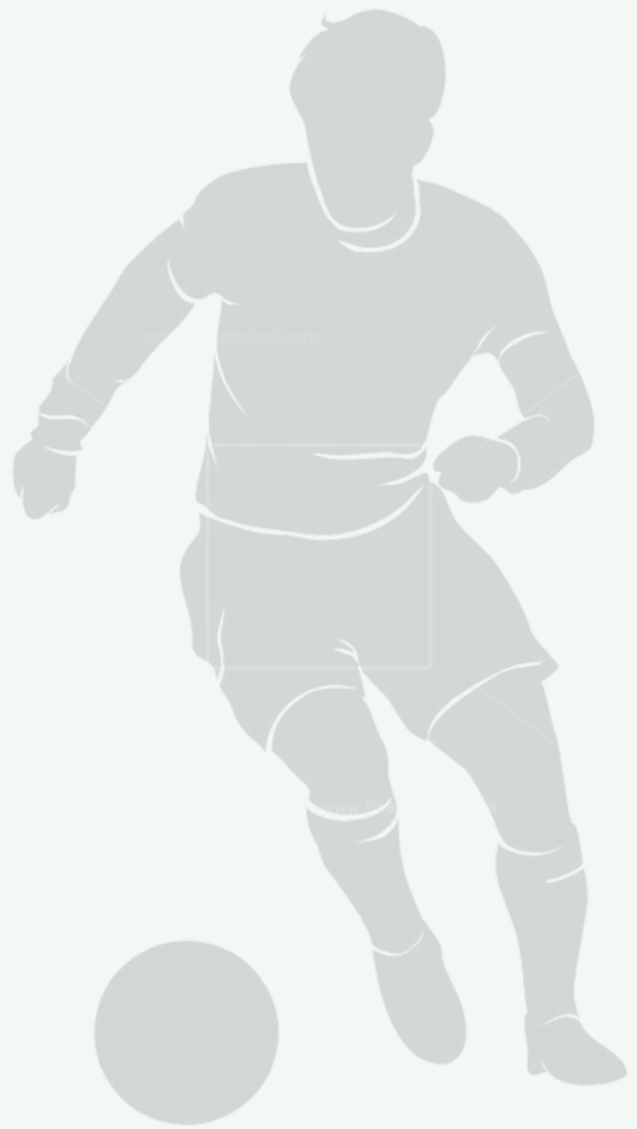
Na všem zlém je něco dobrého. Odklad vydání knihy umožnil zahrnout do vyprávění třeba strhující ligové jaro roku 2016, kdy pro tým od Botiče nebyl žádný soupeř nezdolatelný a žádný výsledek nedosažitelný. Nebo už zmíněné zoufalé, zdánlivě beznadějně, a přece nakonec zdárné úsilí o záchranu o tři roky později. A také četné peripetie nekonečného zápasu o přežití Ďolíčku.

Všechny ty úspěchy v přetěžkých zápasech na hřišti i o hřiště jsou nejpřesvědčivějšími doklady pravdivosti mantry fanoušků, vepsané do záhlaví knihy: BOHEMKA JE A BUDE!

POSTSKRIPTUM

Původně jsem byl autorem i prologu a vstupní kapitoly knihy. Během konzultací s Karlem Řezníčkem, vynikajícím znalcem vršovického fotbalového pravěku a starověku, však vyšlo najevo, že jeho bádání svou šíří i hloubkou jde daleko za rámec dosavadní publicity ze složitého a nepřehledného období klubové historie do konce první světové války. A nadto, že jeho poznání v mnohém opravuje dosavadní pohledy a vyvrací po dlouhý čas tradované a všeobecně přijímané omyly.

Po tomto zjištění jsem učinil, co jsem považoval za jediné správné: navrhl jsem nakladateli knihy, aby se autorem konečné podoby prologu i první kapitoly na půdorysu jejich původní podoby stal Karel Řezníček. Můj podnět byl přijat a jsem přesvědčen, že pro dobro celého díla.

PROLOG

Vršovické náměstí s radnicí (vpravo), kostelem sv. Mikuláše a Občanskou záložnou (uprostřed)

Kdo zná dříve vydané tituly věnované historii fotbalových Bohemians, bude asi překvapen, možná občas i pohoršen, jenže vedle údajů opakovaně přebíraných z předchozích publikací jsou podkladem této knihy hlavně informace a materiály získané systematickým studiem dobového tisku, přičemž je zřejmé, kolik událostí a dějů ze zelenobílého dávnověku bývalo uváděno zkresleně a často i naprosto mylně. Klubu byly kupříkladu dlouhodobě přisuzovány úspěchy, jichž nikdy nedocílil, naopak řada toho opravdu dosaženého byla zelenobílým nepochopitelně upřena – jako příklad prvního uvedme druhdy vyfabulované a notoricky popisované vítězství nad „Pilátovou“ Spartou, které se nekonalo; z druhého pak zmiňme již předválečnou účast ve finále Poháru útěchy v rámci tzv. Charity Cupu, doposud nikdy nikde nezmíněnou...

Toho, v čem je potřeba poupravit dosavadní historii, je velmi mnoho, přičemž k doložení některých vpravdě „revolučních“ tvrzení (zejména z přelomu 19. a 20. století) byly využity i spousty

dokumentů nefotbalových, které však k poskládání ucelené mozaiky z nejranějších let vršovické kopané byly nezbytností... Přes propast více než století se těžko hledají nezpochybnitelné přímé důkazy, ale pro všechna následující tvrzení existuje celý ucelený řetězec těch nepřímých. Vzhledem k jejich počtu a rozsahu nemohou být všechny uvedeny v této knize, ale Nakladatelství EPOCH připravuje specializovanou publikaci, jež bude zaměřena právě na průkopníky kopané v údolí Botiče. A především na „otce zakladatele“ A. F. K. Vršovice, tedy ideové rodiče naší legendární Bohemky, neboť k tomu existuje i jedinečný a autentický rukopisný pramen, jehož informační hodnota je nesmírná a který byl až doposud využit jen minimálně; přitom tak málo chybělo, aby dnes už fyzicky neexistoval...

EXKURZE NEJEN DO PRAVĚKU VRŠOVICKÉ KOPANÉ

Dlouhá desetiletí nebyly žádné spory a polemiky o tom, kdy vznikl fotbalový klub Bohemians Praha,

V této tiskovině z konce devatenáctého století skončilo pátrání po alespoň letmé zmínce stran existence a působnosti vršovické Kotvy nulovým efektem... Stejně tak i ve Sportovním obzoru, časopise, věnovaném zájmům všeho sportu v zemích koruny České, vycházejícím již od roku 1893, i dalších tiskovinách

třebaže se tak zprvu nejmenoval, neboť je obecně známo, že od prvopočátku zrodu, ať už jde o první tiskovou zmínku, vstup do svazu či ustavující valnou hromadu, nesl v názvu tři velké litery A., F. a K. – následně není už tak podstatné, že mezi A. (*Athletický*) a F. (*Footballový*) bylo nezdárka vkládáno ještě anglické znaménko &., nechyběly tečky ani pauzy a přídomek Vršovice se mnohdy uváděl v uvozovkách, ba nejednou i ve tvaru „Vršovický“.

Takže „od počátku zelenobílých věků“ se jako letopočet založení ustálil rok 1905, jenž zakotvil i v současném oficiálním názvu fotbalových Klokánů od Botiče. A i když to někteří lidé nevidí, nebo snad nechťejí vidět, už to je oproti „úřednímu datu narození“ ostaršení, neboť všechny úřední procedury proběhly až v prvních týdnech a měsících roku 1906. Leč rok 1905 jako letopočet založení je opakovaně uveden i na stránkách legendární publikace *svazové číslo 1* z března 1907 (*Almanach ČSF*), od které se paradoxně odvíjí většina zpochybnění a na níž bazírují hlasy volající o ctění letopočtu o deset let staršího...

Jenže to bychom museli „přečíslovat“ nejen všechny doposud vydané almanachy, ale především

popřít neobjektivnější a nejfundovanější dějepřave, jimiž byli sami zakladatelé klubu, kteří – i když si jistě byli dobře vědomi, že A. F. K. Vršovice nevznikl na zelené louce – měli jistě velice pádné důvody, proč neudávali vznik klubu před rokem 1905: klub toho jména začal fungovat až na prahu jara roku následujícího, a i jen množství souvisejících dějů provázejících jeho zrod nejlépe dokazuje, že nešlo jen o přejmenování něčeho již léta fungujícího, natož vnitřně konsolidovaného...

Ale to není hlavní problém. Jestliže bychom dějiny zelenobílé kopané rozdělili na „po vzniku klubu“ a před tímto aktem, pak, i když si pomůžeme vším, co jen půjde, nelze podhoubit jeho vzniku rozkrýt hlouběji než do několika minusových let. Je-li pak ve výpravném *Atlasu českého fotbalu* vršovický sportovní kroužek Kotva uveden jako sedmý nejstarší fotbalový subjekt na území Prahy, působí tu jaksi nepatřičně – ne snad proto, že je z předměstského městyse, ale zejména proto, že jsou zde uvedeny regulérní kluby, u kterých můžeme již v 19. století prokázat jak úřední existenci, tak to, co je pro nás fanoušky asi podstatnější, sportovní aktivitu!

To u Kotvy při nejlepší vůli nelze ještě dobře těch deset sporných let zjistit, a i když vznikla určitě dříve než roku 1905, nezanedbatelnou a i výsledkově „zmapovatelnou“ veličinou české kopané se stala právě až v tomto pro Bohemku památném roce! A je takřka jisté, a vždy jakoby „předsunuté“ výroční oslavy A. F. K. to dokládají, že při ctění letopočtu 1905 nebyl zdaleka zohledněn jen prosincový vstup doposud neexistujícího klubu do fotbalového svazu, ale i věhlas, který si již tehdy vršovická kopaná vydobyla...

ČAS DĚTSKÝCH HER A MALIN NEZRALÝCH

Radní a stařešinové vršovické obce prý fotbalu nepřáli, v rychle rostoucím městysu podél Botiče bylo honit merunu tabu prý mnohem větší než kdekoli jinde! Dle tvrzení Jana Honejska, dlouholeté zelenobílé ikony a jednoho ze zakladatelů klubu *Vršovice v tomto ohledu připomínaly římskou éru počátku křesťanství*, leč bylo tomu tak opravdu? Těžko vyvracet, že tomu tak nebylo, ale raději si položíme otázku jinak – pokud ano, tak proč?

Jistě, bylo to v časech habsburské monarchie, ale císaři byl *football* nejspíše naprosto lhostejný a nikdo nikdy nedoložil, že by „c. k. státní aparát“ proti sportu jakkoli brojil, natož zakročoval. Ani kopaná, třebaže živelná, nikdy nevyvolala „zásah shůry“ ani ve Vídni, natož v Praze. Jestliže už proti hráčům kdosi z řad pořádkových sil vyrukoval, bylo to z popudu nesouhlasu majitele pozemku či místní samosprávy. A zde – podržte se – minimálně počínaje rokem 1895 byl starostou Vršovíc vždy aktivní sokol, a k téže tělocvičné organizaci patřila i nemalá část radních...

Tak jaký mohlo mít místní zastupitelstvo důvod nevycházet jiným sportovcům vstříc?

Odpovědi najdeme v dobovém tisku! Sice mezi řádky, ale důvody lze hledat zejména v tehdejší údajné „společenské nevhodnosti“ a domnělé „národní bezúčelnosti“ kopané, jak mnohé základní organizace Sokola *football* vyhodnotily. Ačkoli leckde měli jejich „bratři“ odlišný názor, mělo mezi sokoly ke konci devatenáctého století, i na začátku toho dvacátého jasnou převahu stanovisko, že „sport“, a zejména pouliční honění meruny nebo častěji jen pověstného hadráku, nemá zhora nic společného s tělovýchovnými myšlenkami Tyrše a Fügnera. Platilo to i o vršovické místní organizaci, kde se k svrchu popsanému přidružilo i to, že jacísi bídní

odpadlíci založili sportovní sdružení jiné, či se alespoň podíleli na jeho vzniku. Nyní tu tedy byl hned dvojí důvod, proč novému subjektu házet klacky pod nohy, ať už aktivně nebo i jen pasivně. Mnozí si asi představují, že tím upozaděným rivalem místního Sokola musela být „legendární“ Kotva, a nelze to striktně vyloučit, ale spíš tomu tak nebylo. Vše hovoří pro verzi, že šlo o spolek s prostým S. K.

Nedělejme si pak iluze, že jinde měli fotbalisté na různých ustáno – pokud si stáli lépe, tak šlo spíš o výjimky. Získal-li geograficky nedaleký Č. A. F. C. své první regulérní kolbiště, nebylo to od radních, ale *šlechetností Spolku pro pěstění her české školní mládeže na Královských Vinohradech*... Takové štěstí ovšem vršovičtí chlapci propadli „kouzlu míče kopaného“ neměli, navíc u vinohradské Čafky šlo již o řádně registrovaný klub, který nedostal nic zadarmo, musel se setsakra „společensky činit“, a ani pak neměli tamní fotbalisté vyhráno trvale. Nicméně zrovna tento subjekt tu není uveden samoúčelně, kdo ví, zda-li právě Č. A. F. C. nebyli roku 1905 inspirací při volbě názvu, a možná nejen shodou okolností, také oni totiž ctili bílou a zelenou...

O LETOPOČTU Z ALMANACHU ČSF

Vršovický *Sokol* fungoval již čtvrtstoletí, když měl být založen – alespoň podle tvrzení v *Almanachu 1905–06*, vydaného Českým svazem fotbalovým (ČSF) počátkem roku 1907 – sportovní kroužek s názvem Kotva, jenž měl nadto vedle kopané dle návazných historek snad dokonce věnovat ještě i dalším sportům – zdůrazněme *měl*...

Mnozí letopočet 1895 převzali a nadále přebírají, a lze se jim divit?

Pramen je to jistě velice věrohodný, vycházel z podkladů dodaných samotným klubem, jenže i mistr tesař se utne a co dokáží redakční šotky, o tom by se daly vyprávět romány. Už ve větším spojení *založen byl roku 1895 a čítal 17 členů, z nichž nyní, po 11 letech, nacházíme v I. mužstvu ještě 9 hráčů*, jsou údaje natolik fantaskní, že soudný člověk musí pocítit nedůvěru. Důvodů je celá řada a pochybnosti plně potvrdila veškerá šetření stran stáří a původu právě hráčů I. mužstva zelenobílých, jen teď již nikoli Kotvy, ale A. F. K. Vršovice. Zde můžeme prokázat, že k roku 1895 by šlo o chlapce vesměs ledva školou povinné, kteří se v popisovaném množství sotva mohli vůbec setkat; a pokud by si i místní omladina založila nějakou „partičku“,

je až alarmující, jak se z údajné „Kotvy 1895“ dnes nejednou dělá bezmála průkopnický celek, alespoň stran šíření kopané v české metropoli...

Kdyby tomu tak bylo, tak proč tu (přes veškerou snahu to změnit) skoro celé desetiletí není doložitelná žádná aktivita, která by se tomuto „zasloužilému“ spolku dala připsat, a to žel zdaleka nejen v případě kopané. A jestliže bychom chtěli roky před letopočtem 1905 zahrnout do tohoto fasciklu, pak bychom do roku 1902 museli opakovaně uvádět, že tento vršovický sportovní kroužek patří mezi ty subjekty *o jejichž činnosti fotbalové je však málo známo*, a řekneme-li si to nepokrytě, pak by se velice natvrdo ukázalo, že v našem konkrétním případě není známo zhora nic.

Předchozí formulaci jsme převzali z díla Karla Petru *Dějiny československé kopané* vydané krátce po skončení druhé světové války, kde v kapitole věnované roku 1902 teprve získáváme konkrétnější informace o vršovickém fotbalovém dávnověku, leč v uvedené více než osmisetstránkové

knize glosovaná „Kotva 1902“ (hrající se sedmi hráči) takřka jistě nebyla vršovická, nýbrž podskalská, a zbylé uvedené výsledky patřily už zmíněnému S. K. Vršovice, jenž byl naprosto jiným subjektem...

BYL ZDE ZCELA JINÝ PRŮKOPNÍK?

Pokud bychom akceptovali tezi, že A. F. K. vznikl pouhým přejmenováním Kotvy, pak bychom se k odkazu tohoto S. K. příliš hlásit nemohli a ztratili bychom další dva roky! Ostatně již k roku 1905, řadu měsíců před ustavením A. F. K., působily v údolí Botiče nejméně tři další vršovická sdružení pěstující kopanou, z nichž nejagilnější byl Slavoj, ale na stránky novin se epizodně dostaly také informace o existenci Slovanu a Orionu! Tak proč volit nový název a zmatek ještě navyšovat, zvláště když lpění na tradicích patří ke koloritu doby? Názvy se sice mění, ovšem zpravidla tehdy, jde-li o fúze či rozkoly – při vzniku A. F. K. tu navíc pravděpodobně došlo ke kombinaci obojího...

Takhle začínali vršovičtí sportovci v r. 1903 na „Šifneráku“. Tak zní autentická popiska z klubového almanachu a lokalizaci stvrzuje i rub fotografie, jenže uvedený rok 1903 nemáme jak ověřit, ale chyby v datacích byly v archivu AFK i u dalších a podstatně mladších snímků...

Tito mladí muži již zjevně vlastní regulérní kopací míč a košile zdobí svislý našitý pruh, nikoli tedy vázanka